

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Professoriliiton lausunto Taideyliopiston perustamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Professoriliitolta lausuntoa Taideyliopiston perustamisesta. Professoriliitto esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Lakiesityksen lähtökohta ja taloudellisia kysymyksiä

Taideyliopistohanketta tulee tarkastella laajasti erilaisista näkökulmista. Lakiesitystä Taideyliopiston perustamiseksi on valmistelu pääasiassa perusteellisesti ja huolellisesti.

Nykyisissä taidekorkeakouluissa työskentelevät professorit ovat yleisesti ottaen hyväksyneet lakiesityksen lähtökohdan eli yhden Taideyliopiston perustamisen ja kolmen nykyisen taidekorkeakoulun lakkauttamisen.

Professorien ja myös Professoriliiton kannan edellytys Taideyliopiston perustamiseen on se, että perustettavaan Taideyliopistoon suunnataan lisävoimavaroja kaavailulla tavalla. Mitään leikkauksia ei saa lisävoimavaroihin tulla esimerkiksi edessä olevassa maaliskuisessa kehysbudjettiriihessä. Edellytys on myös, että Taideyliopistoon suunnattavat lisävoimavarat eivät saa vähentää muiden yliopistojen voimavarakehitystä. Liiton käsityksen mukaan tältä osin lakiesityksen perusteluja tulee muuttaa.

Yliopistolain muuttamista annettavan lain voimaantulolain 4 §:n 2 momentissa todetaan mm. .. "yksityisen tahon lahjoittaman pääoman tuottoa voidaan käyttää vain siihen toimintaan, jota harjoitettiin lahjoituksen saaneessa yliopistossa." Tämä on aivan oikein. Saman lakikohdan perusteluissa todetaan kuitenkin, että ... "lahjoituspääoman tuoton käyttäminen ainoastaan kyseisen yliopiston taiteelliseen toiminnan tukemiseen." Viimeksi mainitussa ilmaisussa maininta "taiteellisen toiminnan" on täysin tarpeeton ja jopa harhaanjohtava.

Henkilöstön asema siirtymistilanteessa

Liitto lähtee selkeästi siitä, että nykyisten taidekorkeakoulujen henkilöstön asemaan ei saa tapahtua huononnuksia perustettaessa Taideyliopistoa. Henkilöstön asema ja etuudet eivät saa edes tulla epäselviksi.

Yliopistolain muuttamisesta annettavan voimaantulolain 8 §:n mukaan "Henkilöstön siirtymisestä yhdistyvistä yliopistoista Taideyliopistoon sovelletaan mitä työsopimuslaissa (55/2001) on liikkeen luovuttamisesta säädetty." Tämä maininta turvaa liiton käsityksen mukaan suurelta osin siirtyvän henkilöstön aseman. Aivan kaikilta osin tilanne ei kuitenkaan ole täysin selvä pelkästään tällä maininnalla.

Yliopistojen yleinen työehtosopimus tulee koskemaan myös Taideyliopistoa ja sen henkilöstöä.

Yliopistolain voimaantulolain (559/2009) 11 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan "Niihin

uusien yliopistojen palveluksessa oleviin henkilöihin, jota ovat syntyneet ennen tammikuun 1 päivää 1980, sovelletaan valtion eläkelakia (1295/2006). Yliopistolain voimaanpanolain 4 §:n 1 momentin mukaan "...että yliopistot toimintoihinsa, henkilöstöihinsä ja opiskelijoihinsa siirtyvät 1 päivästä tammikuuta 2010 alkaen toimimaan itsenäisinä oikeushenkilöinä (*uusi yliopisto*)."

Tulkittaessa näitä kahta yliopistolain voimaanpanolain eri kohtaa saattaa syntyä epäselvyyttä, ovatko 2013 perustettavaksi tulevan Taideyliopiston palveluksessa olevat yliopistolain voimaanpanolain tarkoittamassa mielessä uuden yliopiston palveluksessa ja siten valtion eläkelain soveltamisen piirissä. Epäselvyyden välttämiseksi liitto esittää yliopistolain muuttamisesta annettavan lain 8 §:ään uutta 2. momenttia, joka voisi kuulua seuraavasti:

Taideyliopiston henkilöstön eläketurvaan sovelletaan yliopistolain voimaanpanolain (559/2009) 11 §:ää.

Professorien asema Taideyliopistossa

Enempää yliopistolain muutosesityksessä kuin sen voimaanpanolaissakaan ei ole mainittu erikseen professoreita. Liitto haluaa kuitenkin tässä yhteydessä lausua myös professoreista.

Lakiesityksen keskeinen sanoma on Taideyliopiston toimintaedellytysten, kilpailukykyyn ja saavutettavissa olevien tuloksien vahvistaminen. Keskeinen henkilöstöryhmä toiminnan vahvistamisen kannalta on professorikunta. Jos tavoitteena on luoda korkeasti profiloitunut ja kansainvälisesti katsoen tasokas Taideyliopisto, tämä korkea profiili voi syntyä vain siten, että professoreilla on hyvät työskentelyolosuhteet ja kilpailukykyinen palkkaus. Tärkeää olisi myös rakentaa professorikunnalle ns. tutkimuskausijärjestelmä: säännöllisinä tutkimuskausina professorit voisivat keskittyä taiteelliseen toimintaan, tutkimukseen ja esimerkiksi kirjoittamiseen.

Tasokkaat toimintaedellytykset pitävät sisällään myös riittävät henkilöstöresurssit. Professoreilla tulisi olla työsuhteen ja yliopistolain mukaisesti pääsääntöisesti vakinaiset työsuhteet. Myös uusien professoreiden rekrytoinnissa on olennaista se, minkälaiset toimintaedellytykset Taideyliopisto voi heille tarjota.

Professoriliitto-Professorsförbundet

Maarit Valo

Maarit Valo
puheenjohtaja

Jorma Virkkala
toiminnanjohtaja